

Michael Agerskov – poet og menneskevenn.

Kaj Michael Andreas Agerskovs navn vil for alltid være uløselig knyttet til det store religiøse, etiske og vitenskapelige verket, *Vandre mot Lyset!*, som han sto som utgiver av i 1920. Agerskov var ikke selv forfatteren av verket - det var mottatt gjennom intuitiv inspiratorisk tankepåvirkning fra den oversanselige verden av hans hustru, mediet Johanne Agerskov, født Malling-Hansen. Men utgivelsen ville aldri vært mulig uten Michael Agerskovs medvirkning - hans betydning som medhjelper og støttespiller for sin hustrus arbeid som medium kan vanskelig overvurderes. Deres personligheter utfylte og supplerte hverandre, og deres arbeid vil for alltid bli stående som et lysende eksempel på den styrke som ligger i et harmonisk samarbeid mellom mann og kvinne når de danner en fast og ubrytelig enhet. Johanne bidro med sin meget velutviklede evne til å "høre" åndenes tale, Michael med sin klippefaste tro på sin hustrus evner og på sannheten i de budskapene hun mottok.

Utrettelige i sitt arbeid for lysets sak på jorden: Johanne, 1873-1946, og Michael Agerskov, 1870-1933. Foto: Privat

Nettopp dette samarbeidet muliggjorde at lyset gikk seirende ut av kampen mot mørket i den åndelige verden, idet Michael og Johanne Agerskov i dyp tillit til Kristus fattet medlidenhet med det vesen menneskeheten hadde fryktet i årtusener - han som gjennom sine onde planer hadde vært ansvarlig for verdens ondskap og alle menneskehetens grufulle lidelser. I mars 1912 førte Kristus ham usynlig til Johanne og Michael Agerskovs hjem. I sfærene, før "syndefallet" var han en av de fremste lederskikkelsene i lysets tjeneste, men ved en avgjørende korsvei lot han hovmodet og selvtilfredsheten umerkelig få snike seg inn i sitt sinn og ville selv skape liv, men endte med å skape av mørket, uvitende om at han derved gjorde seg selv til mørkets viljeløse slave. Nedbrutt av lidelse og anger ba han - djevelen - gjennom sin tanke Michael og Johanne Agerskov om tilgivelse for alt det onde han hadde gjort mot dem og mot menneskeheten, og Michael og Johanne Agerskov tilgav ham av sine hjerters medlidenhet og ba en dyptfølt bønn til Gud for hans frelse! I det samme øyeblikket mistet mørket makten over hans guddommelige vilje og tanke, og selv om mørket fremdeles har stor makt over menneskene, er mørket blitt viljeløst, og det er kun et tidsspørsmål før virkelig lysere tider også vil opprinne på jorden!

Selv om Vandre mot Lyset! ennå ikke er kjent blant det store flertallet av mennesker, vil før eller siden dette verket danne et felles grunnlag som hele menneskeheten kan samle seg om. For selv om Guds mølle maler langsomt, vil hans planer alltid før eller siden bli til virkelighet. Hvor lang tid det vil ta før Vandre mot Lyset! er kjent av det store flertallet av mennesker, vet ingen, ikke en gang Gud. Kanskje vil det ta 10 år - kanskje 100. Det som er helt sikkert er at Michael og Johanne Agerskovs navn for alltid vil være skrevet med gullskrift på himmelen! Deres arbeid har kanskje ikke ennå brakt de største frukter, men gjennom deres oppofrende og tillitsfulle innsats er det muliggjort at sannheten om menneskets opprinnelse, og om bakgrunnen kampen mellom lyset og mørket kan bli kjent av alle. Vandre mot Lyset! ligger der som en gullgruve og venter på å åpenbare sine gullkorn for alle som søker etter Guds sannhet!

Michael Agerskov var sammen med sin hustru, Johanne Agerskov, inkarnert med det formålet å bistå Kristus og hans medhjelpere for å virkeliggjøre "snarveien" - den direkte kontakten mellom lysets ånder og menneskene. Takket være ekteparet Agerskovs tillit til lysets ånder lyktes det å vinne alle de jordbundne åndene, inkludert Ardor, tilbake til lyset, og Gud kunne slette helvetessfæren. Deretter begynte det møysommelige arbeidet med å motta beretningen om opprinnelsen til kampen mellom lyset og mørket, menneskenes skapelse, og det sanne forholdet mellom Gud og menneskene. Foto 1 og 3: Det Kongelige Bibliotek. Foto 2: Privat (utsnitt).

Vandre mot Lyset! ble altså Michael Agerskov store livsoppgave og livsverk. Men ved siden av dette arbeidet han som lektor, sensor og lærebokforfatter, og hadde dessuten en egen skjønnlitterær produksjon.

Dannet, stilfull og hjertevarm!

Dessverre finnes det ikke særlig mange beskrivelser av Michael Agerskov fra mennesker som møtte ham i levende live. En av de få unntakene er journalisten Chr. Houmark, som intervjuet Johanne og Michael for Berlingske Tidende i oktober 1923 i forbindelse med utgivelsen av Agerskovs bok, "Nogle psykiske Oplevelser". Houmark omtaler Michael Agerskov som *"en anset Pædagog og Videnskabsmand"*, og han forteller at *"Hr. Agerskovs tidligere Bøger: "Vandrer mod Lyset" og "Hilsen til Danmark" har skapt ham en betydelig og interessert Læsekreds, ogsaa udenfor den psykiske Forsknings Tilhængere. Han er ialt en Personlighed, hvis Dannelse bunder dybt, ligesom hans Viden virker baade grundfæstet og omfattende. Her er intet Hysteri, men alt er præget af Alvor og en næsten tung Sanddruhed. Hr. Agerskov er saa helt blottet for al udvendig Mystik. Han er lige langt fra den himmelske, blaaøjede Lyksalighed som fra mørk Aande-Viktighed. Han taler stilfuldt om det der for ham er blevet det selvfølgelige."*

Forfatteren Chr. Jørgensen, 1887-1968, som møtte Johanne og Michael Agerskov ved et flertall tilfeller, skrev om Michael Agerskov i sine memoarer, at *"han var en højt dannet mann, hvis særlige speciale jo var dansk litteratur; men han var også godt inde i andre landes litteratur ligesom i historie og filosofi. I "Politikens Konversationsleksikon" fra 1910 står om ham: "Agerskov, Michael, f. 1870, dansk forfatter og sproghistoriker. Medudgiver af håndbøger i dansk og svensk litteratur. Dessuden digte (Fra den gamle Skipperby 1909) og fortællinger ("Livets Kilde" 1897)." Han var også censor i dansk ved skolelærereksamen; men jeg har dog ikke kendt ham fra min egen eksamen..."*

Michael Agerskov fremstår altså som en meget respektert og høyt utdannet mann, med et meget tillitvekkende vesen, kjennetegnet ved sin sanndruhet og sin respektfulle omgang med de emnene som ble omtalt i bøkene han sto som utgiver av. Etterkommere i Agerskov-slekten kan dessuten fortelle at Michael Agerskov var et usedvanlig hjertegodt menneske, som var kjennetegnet av en meget oppriktig vennlighet og omtanke for andre! Hverken han eller hans hustru følte noensinne behov for å skryte av seg selv eller fremheve sin egen innsats, tvert imot fremsto de alltid med ydmykhet og respekt for de sannhetene de hadde formidlet gjennom Vandre mot Lyset! Og der var aldri noe forsøk på selv å ta æren for det formidlede - de understreket alltid at de kun hadde nedskrevet og videreformidlet innholdet ord for ord - innholdet stammet fra lysets ånder!

Fra Vandre mot Lyset! vet vi at Michael og Johanne Agerskov var inkarnert med den spesielle hensikt å bistå Kristus og hans krets, som fra midten av 1800-tallet, som diskarnerte vesener, søkte jordiske medhjelpere for å gjennomføre det Gud kalte for "snarveien", eller "genvejen" på dansk. Til det arbeidet hadde Gud bruk for mennesker av en helt spesiell støpning, som var i stand til å fatte tillit til at avdøde personer kan kontakte jordiske mennesker, og som hadde tilstrekkelig personlig styrke, integritet og hederlighet til ikke å falle for fristelsen til å utnytte sine opplevelser i egen vinnings hensikt. Og i Michael og Johanne Agerskov fant lysets ånder nettopp de kvaliteter som de søkte av sine jordiske medhjelpere, og Guds plan om å vinne Ardor og de jorbundne åndene tilbake til lyset lyktes fullt ut.

Michael Agerskovs far, tollinspektør i Nykøbing Sjælland, Henrik Frederik Agerskov, 1824-1902. Som ung ville han bli sjøoffiser, og deltok bl a i slaget ved Helgoland 9. mai 1864 mot prøyssiske kanonbåter ombord på fregatten Jylland. Men han måtte oppgi sjøoffisersveien på grunn av et alvorlig tilfelle av tyfus. I følge familien var Agerskov "overordentlig rar, meget selskabelig, underholdende og lidt af en "skønånd", en rigtig embedsmand som de dengang var." Foto fra 1861 fra Det Kongelige Bibliotek

Michael Agerskovs mor, Andrea Louise, født Stephensen, 1835-1908. På fotografiet ses hun sammen med de to eldste barna; Christian født 1859 og Henriette født 1862. Hennes far var prest, og morslekten, den store Grove-slekten, kan føre sine aner helt tilbake til 1300-tallet, og er kjent for de mange sjøoffiserer i den danske flåte. Andrea Louise var etter sigende en meget energisk kvinne med stor virketrang! Foto: Privat

Rik slektsarv.

For dem som kjenner til hvordan de ubevisste, astrale egenskapene går i arv i slektsledd etter slektsledd, er det uhyre interessant å studere Agerskov-slekten for tid. Den var nemlig befolket av en rekke meget fascinerende og begavede personligheter, som i stor grad satte sitt preg på sin samtid. Og det er meget lett å kjenne igjen de karakteregenskapene som var så fremtredende hos Michael Agerskov hos flere av hans forfedre. Det er nok ikke å ta for hardt i å påstå at den karakterstyrke og hederlighet som preget Michael Agerskov var bygget opp som en astral slektsarv i hans familie gjennom mange slektsledd. Fra Vandre mot Lyset! kjenner vi til hvordan de yngste ofte inkarnerte i flere ledd etter hverandre i en og samme familie, for å bygge opp en slektsarv hvor ulike talenter og egenskaper var meget fremtredende, for at de yngstes geniale evner skulle få de best mulige vilkår for å utvikle seg. Den instinktive delen av vår personlighet er en høyst virksom del av vår bevissthet, og i følge

Vandre mot Lyset! kan personlig vekst godt betraktes som en måte å foredle den, slik at vi gir videre en arv til våre etterkommere av kultiverte personlige egenskaper og talenter.

I Agerskov-familien regner man med at slekten opprinnelig stammer fra det lille stedet, Agerskov, helt syd i Jylland. Men også i Viborg i midt-Jylland finnes et sted med samme navn, og ingen ting er foreløpig helt sikkert hva angår slektens opphavssted. Michaels forfedre kan foreløpig spores tilbake til begynnelsen av 1700-tallet, og folketellingen fra 1787 kan fortelle at en Chrestian Agerskou, 72 år, ugift, Conferanseraad og deputeret i Rente Cammeret, var husbonde i en tallrik husholdning i Vester Kvarter, Nye Kongens Gade 326. Hans meget fremgangsrike karriere kan man lese om i første utgave av Dansk Biografisk Leksikon og biografien om ham avsluttes med at "Han døde 2. Dec. 1789, anerkjendt som en særdeles nidkjær, redelig og dygtig Embedsmand."

Hos denne aller første kjente personen i Agerskov-slekten finner vi altså nøyaktig de samme egenskapene som kjennetegnet Michael Agerskov; redelighet og dyktighet. Og allerede på dette tidspunktet kan vi se at Agerskov-familien hadde opparbeidet seg en sterk posisjon i det danske samfunnet. Og at de må ha vært meget velstående kan man slå fast ut fra antallet tjenestefolk i husholdningen, for de hadde hele 7 av dem; kelner, kusk, gårdskar, husholderske, kammerjomfru, stuepike og kokkepike. Husbonden selv var altså ugift, men sammen med ham bodde hans broders barn og en av disse het også Chrestian Agerskou, 34 år, ugift og var på dette tidspunktet sekretær i General Told Cammeret. Han ble senere den aller første overtollinspektøren i København, og var Michael Agerskovs farfar.

Det har dessverre vært meget vanskelig å spore opp kildemateriale om overtollinspektør og etatsråd Agerskov. Det vi vet, er at han giftet seg forholdsvis sent, med enken etter sin kollega Henrich Haas, 1771-1817, Johanne Christine Christensen, 1784-1859. (Noen steder skrives hennes navn Hanne Christiane). Hun hadde da allerede født fire barn, men Christian Agerskov adopterte disse, og ekteparet fikk kun en sønn sammen, i 1824; Henrik Frederik Michael Agerskov, Michael Agerskovs far.

Christian Agerskov ble gravlagt i Vor Frue Kirke, og i et gammelt dokument i slektens eie sto følgende: «I Vor fru kirke: En Sandstensstøtte med en hvid Marmorplade, hvorpaa læses: Her gjemmes Støvet af den trofaste Mand og Fader, Krigsassessor og kgl. Portcontrolleur Henrich Haas, født d. 21 Aug. 1771, død d. 17 Martz 1817. De jordiske Levninger af Inger C. Christensen fød Hansen, død d. 24 Decbr. 1825, 76 Aar gammel. Ved disses Side hviler Støvet af Christian Agerskov, Etatsraad og første Toldinspecteur i Kjøbenhavn. Fød d. 3 Jan. 1753, død d. 20 Mai 1832. Over et halvt Seculum tjente han sin Konge og sit Fødeland tro og redelig. En kjær Hustru, 5 Børn og 2 Søstre begræde i ham deres trofaste Ven og Støtte. - Ovenover Monumentet findes en hvid Marmorvase.»

Vi vet dessverre ikke så meget annet om overtoldinspektør og etatsraad Christian A. Agerskov enn det som fremkommer ovenfor. Forhåpentligvis vil fremtidig forskning kunne avdekke mer detaljert viten om ham.

Michael Agerskovs farmor, Johanne Christine, var altså først gift med Henrich Haas, og da han døde i 1817, kun 35 år gammel, giftet Johanne Christine seg med Haas' nesten 20 år eldre kollega, Michaels farfar, tollinspektør og etatsråd Christian Agerskov, 1753-1832. Sammen fikk de sønnen Henrik Frederik Michael Agerskov, f. 1824, og i 1825 adopterte Agerskov Johanne Christines fire barn fra første ekteskap. Det er forøvrig meget interessant å legge

merke til at Christian og Johanne Christine Agerskov faktisk oppkalte deres eneste sønn sammen etter hennes første ektemann, Henrich. En meget fin gest, som jeg synes sier meget om den Agerskov'ske karakter. I nekrologen over den ene av adoptivønnene, professor Christian Agerskov i Illustreret Tidende omtales forøvrig tollinspektør Christian Agerskov som en meget rik mann. Sannsynligvis har han vært arving etter sin onkel, Christian Pedersen Agerskov, 1714-1789, som var ugift, og som hadde gjort en fremragende karriere som deputeret i finanskollegiet i København, og i tillegg til det er det vel ikke urimelig å tenke seg at det også fulgte en formue med, da Agerskov "overtok" Haas' enke med fire barn. Det var ikke uvanlig at det foregikk slik på denne tiden.

Tre kjente forfedre av Michael Agerskov. Fra venstre Rasmus Æreboe, 1685-1744, Notarius Publicus i København. I midten Nicolai Jacob Jessen, 1718-1801, som var var kammertjener hos Frederik Vs Sabelfabrikant, Etatsråd og Kæmmererer ved Øresunds Toldkammer. Til høyre Jens Pedersen Grove, 1584-1639, som var først herredsskriver og senere herredsfoged og fyrforvalter i Helsingør. Copyright: Det Kongelige Bibliotek

Tollforvalter Agerskov i Nykøbing, Sjælland.

I og med Henrik Frederik Michael Agerskov, 1824-1902, er vi kommet frem til Michael Agerskovs foreldregenerasjon. At tollforvalter Agerskov var rikelig velsignet med Agerskov-slektens gode egenskaper, kommer meget tydelig frem i en nekrolog i "National Tidende":

"I "den gamle Toldforvalter" var der nedlagt en ualmindelig Virksomhedstrang; ethvert Foretagende, som han ansaa som gavnlige, og enhver bevægelse fremad, i den efter hans Mening rigtige Retning fandt altid hos ham den bedste Støtte; han skaanede ikke sig selv, men lagde sig gerne i Selen for at trække Læsset, og tillige forstod han at vinde Medarbeidere og da navnlig at faae de yngre med. Ved Toldetatsforeningens Udflugt for et par Aar siden holdt Toldforvalter Agerskov en Tale for ungdommen - en Tale, saa formfuldendt, at den efter Sigende mindede stærkt om Bille's Oratorik."

Tollforvalter Agerskov giftet seg i 1857 med den vakre datteren til daværende provst i Broager, Andrea Louise Stephensen, 1835-1908. Rune og Jette Scherl, etterkommere i Agerskov slekten skriver følgende om Andrea Louise:

"Andrea Lovise Stephensen var en overmåde energisk kone. I et brev til sine forældre på deres bryllupsdag, det er på tysk og med en sød blomstertegning på forsiden der sandsynligvis er tegnet af hende selv, skriver Andrea følgende,

Dyrebare forældre.

De første dage i dette år erindrer jeg mig levende om alle de velgøringer I i det forløbne år har udvist mig. Hvorledes kunne jeg derfor undlade at bringe jer min gratulation i samme anledning. Frem for alt ønsker jeg jer først, kære forældre, et uspolet helbred i det nye år, thi det er frem for alt andet det der er forudsætningen for glæden ved livet. Så ønsker jeg også at den kærlighedsfulde og algode vil udgyde sin frelses overflødhorn over jer, skænke jer alt godt her i livet for dermed at forsyne jer med et langt liv. Dyrebareste fader, elskeligste moder, jeg håber på også i dette år at modtage jeres kærlighed og jeres velvilje. Jeg vil bestræbe mig på kun at give jer glæde.

*Jeres inderligt elskende Andrea Stephensen.
Broager 1. Jan. 1847"*

Om det har vært vanskelig å følge Michael Agerskovs slekt på farssiden lengre tilbake enn til 1700-tallet, forholder det seg meget annerledes med mors-slekten. Adskillige personer har forsket i denne grenen, og den kan dokumenteres i hvert fall 15 slektsledd bakover, helt tilbake til 1300-tallet. Her finner vi bl. a. de to engelske stormennene Ridder av Berwick og Chillingham, Thomas Grey og Hertug av Norfolk, John Mowbray. Og likeledes godseier i Bork, Niels Eriksen Gyldenstjerne og hans kone, Edel Saltensee som var av en kjent sjællandsk stormannsætt med samme navn, hvis stamfar, Toke Nielsen, var gift med en sønnesønns datterdatter av Skjalm Hvide.

Jørgen Stephensen kom fra en velstående håndverkerfamilie og faren drev en innbringende bødker-virksomhet - det vil sa at han produserte og reparerte tønner. Men faren døde i 1806, og i 1812 moren, og familiens innbo ble solgt på auksjon og innbragte en betydelig pengesum, som imidlertid ganske snart svant hen da daleren bare noen måneder senere ble nedskrevet til 5/48 av sin opprinnelige verdi. Stephensen hadde da 2 år igjen av sine embedsstudier og hadde ikke mye å leve av. Samtidig med at Stephensen tok sin embedseksamen, kom Kielfreden, og brått ble det stor konkurranse om embedene i Danmark, da det ikke lengre ble aktuelt med dansker i embeder i Norge.

Om hans kone, Henriette, heter det i biografien:

"Henriette Groves mødrene slægt var fra Vestslesvig og havde fra Frederik V's tiltrædelse af tronen været nært tilknyttet til ham og navnlig hans anden dronning Juliane Marie. Tilknytningsforholdet var gået videre til arveprinsen og hans børn, og da Christian VIII og hans gemalinde Caroline Amalie i 1830 besøgte Ærø blev det besluttet, at Jørgen Stephensen ved vaccance af et passende embede skulle søge om audiens for at henlede opmærksomheden på sig selv. Det skete i 1834, da sogneprestembedet i Broager blev ledigt og tronfølgerens indstilling af Jørgen Stephensen til embedet blev fulgt af kongen."

Det er ikke mye tvil om at Jørgen Stephensen var en dyktig og meget godt likt prest i Broager. Hans prestegjerning ble riktig nok preget av de dansk/tyske krigene allerede fra 1848, da

Stephensen ble avsatt av den provisoriske regjeringen. I sin biografi skriver Stephensen-Grove dette om hans prestegjerning:

"Oprøret var en særlig oplevelse for den travle præst og hans 10 børn, De blev fordrevet og var borte fra sognet i et år, Da de blev genindsat skete det under befolkningens jubel, men det er en særlig historie, som Jørgen Stephensen selv har fortalt i kirkebogen. Allerede da Jørgen Stephensen i 1839 havde fejret sit 25 års præstejubilæum havde menigheden hædret ham ved en fest i Broagers største lokale og skænket ham en pragtbibel. Men modtagelsen familien fik ved hjemkomsten i 1849 var en endnu større glæde. Da Sønderborgs provst gennem flere år i 1851 bad om sin afsked konstitueredes Jørgen Stephensen som provst og udførte denne gerning til sin død den 9. november 1856. Selve udnævnelsen kom nogle dage før denne dato. To mislyde er fundet i hans forhold til menigheden, dels med hensyn til en herrnhuterisk familie, som han ikke ville anerkende, og dels med hensyn til del daglige forhold til Ottemændene, der sad på pengekassen. De var påholdende med menighedens penge, når der skulle bygges i kirke og præstegård, men de synlige minder der i dag er om Jørgen Stephensens virksomhed i Broager er slet ikke så få. Diakoniet, det nu nedrevne fattighus, de vinduer, der indtil 1924/27 sad i kirkens skib og udformningen af Broager bys park, præstegårdshaven, der blev omdannet fra køkkenhave til et engelsk haveanlæg, og allerede fra 1901 lejet ud til kommunen for 99 år."

Jørgen Stephensens kone, Henriette Christiane Stephensen, overlevde sin mann med mer enn 15 år. Hun flyttet etter hans død til Flensborg, der hun døde i sitt hjem i Mariegade i februar 1872. Om Henriettes personlighet vet vi ikke mye, men det skulle være nok å betrakte hennes portrett for å se at dette var et meget hjertevarmt og vennlig menneske. Ekteparet fikk i alt 10 barn sammen, hvorav altså nummer seks i rekken var Andrea Loiusen, Michael Agerskovs mor.

Michael Agerskovs morfar, Jørgen Stephensen, 1791-1856, provst og sogneprest i Broager. Foto: Privat

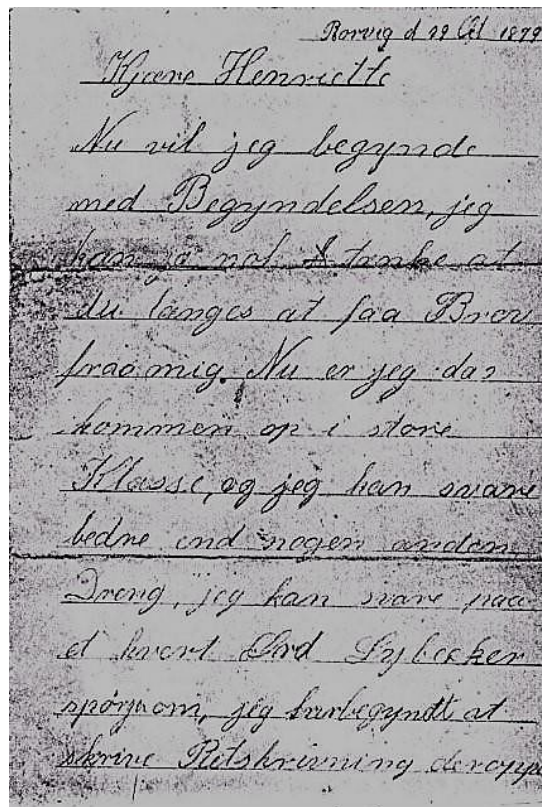
Michael Agerskovs mormor, Henriette Christine f. Grove, 1801-1872. Foto: Privat

Ekteparet Stephensens datter, Michael Agerskovs mor, Andrea Louise, 1835- 1908, fotografert i 1857. Foto: Privat

Den helt unge Michael Agerskov fotografert sammen med sine søsken. Fra venstre: Henriette(Henny), født 1862, Anna, født 1873, Christian, født 1859 og Michael, født 1870. Foto: Det Kongelige Bibliotek

Den første kjente skriftlige livsyttring fra Michael Agerskov, et brev til hans eldre søster, Henny, fra 1879. Michael skriver bl. a. "Nu er jeg da kommen op i store Klasse, og jeg kan svare bedre end nogen anden Dreng, jeg kan svare paa et hvert Ord." Copyright: Privat

Familien Agerskov, fotografert på begynnelsen av 1890-tallet. Fra venstre: Anna gift Lindahl, tannlege (f. 1873), Michael, forfatter og lektor (1870-1933), Christian, ingeniør (1859-1928), sittende, Andrea Louise f. Stephensen (1835-1908), Henrik Frederik, tollforvalter (1824-1902), Halfdan Kongsted, adjunkt (1857-1894), Henny, gift Kongsted (f. 1857). De to barna er datteren og sønnen til Henny og Halfdan Kongsted. Foto: Privat

Poet og lærer.

Michael Agerskov hadde sin tidligste barndom i Rørvig, Sjælland og i en av hans romaner, ”Den store Krudtsammensværgelse” fra 1902, har han skrevet meget levende om hvorledes livet artet seg for en ung dansk ”dreng” på denne tiden. Romanen har sterke selvbiografiske trekk, og forteller om spennende opplevelser med båtliv nær havet, men også om tidligere tiders noe mer hardhendte måte å refse gutter for deres skøyestreker. Noen brev som den unge Michael skrev i tiårsalderen er også bevart, og i dem tegner det seg bildet av en ganske alvorlig ung mann, meget bevisst om sine egne gode evner. Han forteller også om hvordan han plantet løker og pleier sine blomster, og det kan ikke ha vært særlig vanlig for en gutt i 1880-årenes Danmark – men det sier nok mye om at han vokste opp i en velstående familie, rik på ressurser av alle slag. Han hadde to eldre søsken, Christian, født 1859 og Henriette (Henny), født 1862, og en yngre søster, Anna, født 1873. Christian var en meget begavet mann som utdannet seg til ingeniør og blant annet sto for utbyggingen av den nye havnen i København tidlig på 1900-tallet, og ble portrettert i en artikkel i ”Illustreret Tidende”. Han var også oppfinner, og oppfant en varmesikring for bruk i dampmotorer – kalt Admonitor - som han patenterte og solgte over hele verden. Henriette er den eneste av søsknene som det finnes etterkommere etter i dag. Hun var gift med adjunkt Halfdan Kongsted, som døde av kreft allerede i 1894, og sammen fikk de to barn. Deres sønn var gift to ganger, fikk fire sønner i første ekteskap og fire døtre i andre, og etter ham finnes det pr i dag (år 2010) over 100 etterkommere. Av brevene mellom de ulike familiemedlemmene fra Michael unge år, går det tydelig frem at medlemmene i Agerskov-familien hadde meget nære familiebånd og omtanken og medfølelsen med den eldste datteren da hennes mann tragisk døde i 1894, vitner om at de hadde en ekte omsorgsfølelse for hverandre.

I denne atmosfæren av godt familieliv og robuste oppvekstvilkår vokste Michael opp, og han fant god næring til sitt unge sinn i den Sjællandske naturen og i møtet med sjøfolk og historier om det harde livet til sjøs. Død og drukning til havs var nok ganske tidlig en del av hans verden, og det finner vi også spor av i hans diktsamlinger, som gjerne omhandler de store emnene i livet, som døden og kjærligheten. Michael hadde tydeligvis anlegg for å gruble over de store spørsmålene i livet, og en liten filosof fødtes nok i ham allerede i unge år. Vi vet ikke nøyaktig når eller i hvilken anledning han først møtte Johanne, som skulle bli hans kjæreste og forlovede, men et godt inntrykk av den romantisk anlagte Michael får vi i romanen, ”Livets Kilde” fra 1897, som bærer tydelig preg av å være inspirert av hans eget kjærlighetsforhold til Johanne, og her synes det som om de møttes relativt tidlig i hans studietid, sannsynligvis før Johanne var særlig mer enn 15-16 år gammel. For den som ønsker å danne seg et inntrykk av Michael Agerskovs unge dager og hans første år med Johanne Agerskov, kan jeg sterkt anbefale å lese både ”Den store Krudtsammensværgelse” og ”Livets Kilde”.

Selv har jeg også hatt stor glede av Agerskovs eventyrfortelling om Adathysda. Med Adathysda fra 1895 utga Michael Agerskov sin første roman, og den er en forunderlig liten bok på kun 96 sider. Jeg må innrømme at jeg ikke kjenner verdenslitteraturen godt nok til å kunne si om navnet Adathysda har noen referanse til mytologiske figurer, men tankene ledes i hvert fall hen til de store kjærlighetstragediene, som Romeo og Julie eller Bendik og Årolilja. Tema for Adathysda er det største og alltid tilbakevendende, nemlig kjærligheten og kjærlighetens vilkår i det jordiske liv.

Så det er ikke småtterier Michael Agerskov bega seg ut på å skulle beskrive. Bokens handling er ganske raskt å referere, da det ikke egentlig skjer så mye i løpet av bokens 96 sider, og

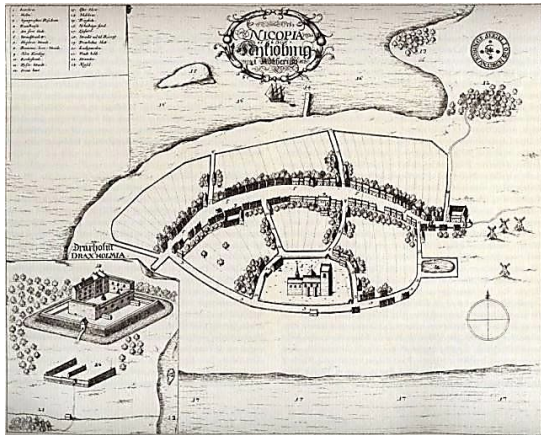
handlingen skrider ganske sakte fremover i et meget bilderikt og nærmest mytisk og drømmeaktig språk. Selv kaller fortellerstemmen fortellingen for et dikt, og den er da også bygget opp av 25 meget korte kapitler eller vers, hver på ca 2-3 små sider. Vi får vite at Adathysda tilhørte et folk som levde for lang tid siden i landet Urahan, og at hun døde av sorg da hennes store kjærlighet, den unge Verleno ble drept fordi hennes far ikke kunne akseptere deres kjærlighet.

Michael Agerskov utga også diktsamlingene ”To Mennesker og Skumring” i 1893, ”Tusmørkets Stemmer” i 1899 og ”Fra den gamle Skipperby og andre Digte”, i 1909. Michael har tydeligvis vært en skarpsynt observatør, for mange av diktene inneholder ypperlige portretter og karakterskildringer, og har tydeligvis hatt levende forbilder. Den unge Michaels tanker må også ha kretset mye omkring det usikre livet for sjøfarende og deres familier, og om dem som har forsvunnet på havet og de etterlattes følelser, og mange av diktene er sorgfulle og tragiske, selv om det også er humor innimellom. Med sitt følsomme sinn har Agerskov helt sikkert hatt en stor evne til medfølelse med de lidende allerede som gutt, og som et bakteppe i mange av hans dikt ligger en stor sorg over det lidelsesfulle livet til menneskene han skriver om, og man mer enn aner at det er Agerskovs åndelige viten fra hans diskarnerte tilstand om de eldstes fall for mørket, og deres lidelsesfulle tilværelse som mørkets slaver, som skinner gjennom i hans forfatterskap.

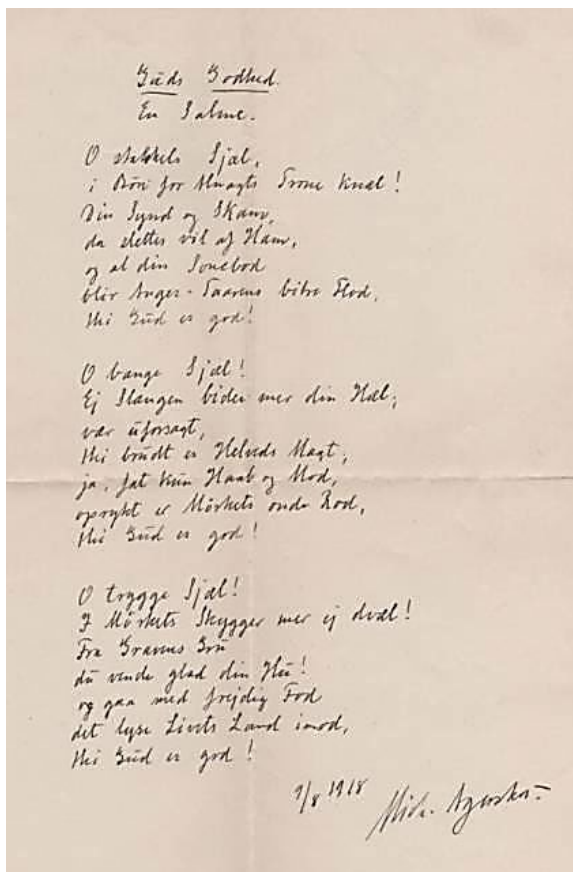
Agerskovs tidligste diktsamlinger fikk enkelte hederlige omtaler i pressen, men noen riktig stor anerkjennelse fra offentligheten ble ham aldri til del, dessverre. Selv hører jeg til dem som gjerne hadde sett at dikteren Agerskov ble trukket frem igjen fra glemselen, for det fortjener hans forfatterskap. Hans særegne dikterstemme vil absolutt kunne glede mange flere! Hans dikt bidrar i høy grad til å trekke leserens tanker vekk fra det overfladiske og innholdløse, og inspirerer til ettertanke og refleksjon!

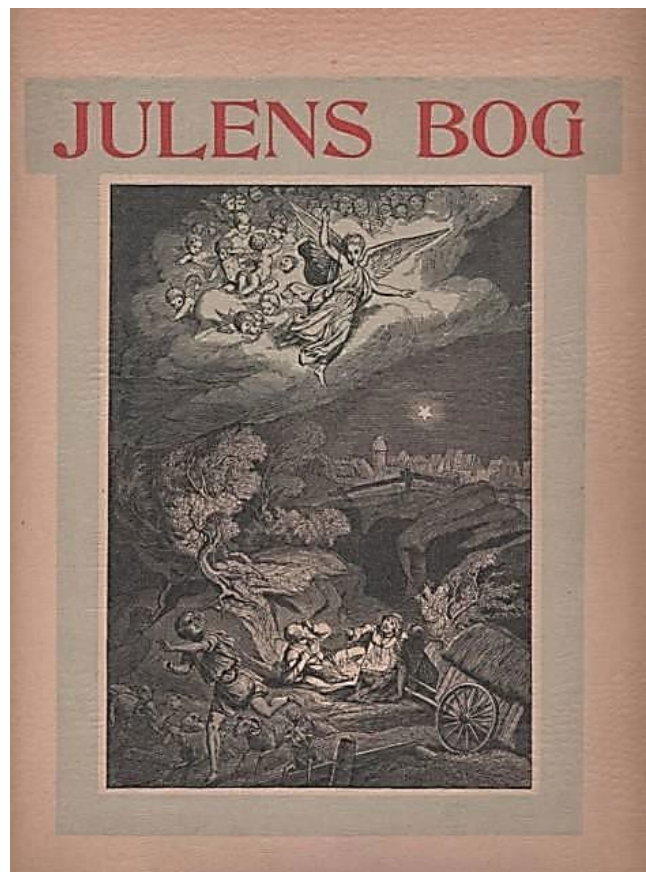
Foreldrene til Michael Agerskov, Henrik Frederik og Andrea Louise Agerskov f. Stephensen fotografert like før århundreskiftet. Utsnitt fra et gruppebilde. Foto: Privat

Til venstre et gammelt kart over Nykøbing, Sjælland og til høyre et bilde fra før 1893 av havnen i Nykøbing, der Michael Agerskovs far var tollinspektør. Tollboden er den lave bygningen omtrent i midten av bildet. Foto fra internett

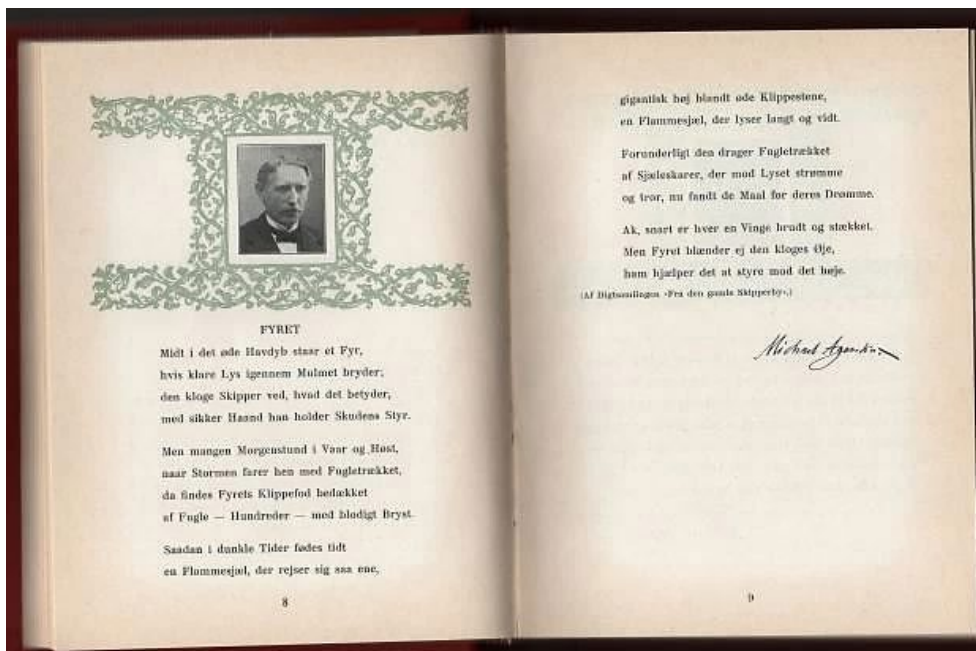
Håndskrevet dikt av Michael Agerskov, datert 9/8 1918. Tittel: "Guds godhed. En Salme". Jeg fant diktet ved en tilfeldighet inni en av etterkommernes bøker under et besøk i deres hjem i Danmark. Copyright: Privat

Forsiden til "Julens bog", som Michael Agerskov gjendiktet fra tysk og som ble utgitt i 1899. Boken er rik på fantastisk vakre illustrasjoner

Størstedelen av Agerskovs forfatterskap stammer fra tiden før det store arbeidet med *Vandre mot Lyset!* og de tilhørende verkene tok til, men den verdenen ekteparet ble ført inn i gjennom samarbeidet med de oversanselige åndene inspirerte naturlig nok poeten Agerskov, og han utga to diktverk basert på tankene i *Vandre mot Lyset!*, ”*Vejen Sandheden og Livet*”, *Aandelige sange* fra 1928 og noen få år senere ”*Paa forklarelsens Berg*” - En digtkreds. For kjennere av *Vandre mot Lyset!* er disse diktene selvfølgelig meget sigende og betagende, men Michael Agerskov har etter min mening klart å tilføre tankene fra *VmL* visdom fra sin egen poetiske åre, som gjør at diktene fremstår som fullverdige kunstverk i seg selv, helt uavhengig av *Vandre mot Lyset!* Han utga også et lite skrift på 44 sider kalt ”*Kirken og kristendommen*” i 1923, som også var basert på *VmL*, og i ”*Nogle psykiske Oplevelser*” fra 1922, fortalte han med egne ord om hans og hans kones opplevelser som psykiske forskere og om deres samarbeid med de oversanselige åndene.

Sin studietid tilbrakte Michael på ”*Efterslægtsselskabet Skole*”, og muligens ble han undervist i dansk litteratur av sin onkel, Christian Agerskov, en halvbror av hans far. Han underviste ved skolen, og var en meget begavet litteraturkjenner og regnes for å ha vært mentor for mange store danske forfattere fra denne perioden. Michael synes å ha hatt meget til felles med sin onkel både hva angår interessen for litteratur, men også i sin personlighet. Christian Agerskov var en meget dyktig lærer og høyt elsket av sine studenter for sitt gode lynne og for sin respektfulle og vennlig måte å behandle dem på. Michael Agerskov var student i 1889, og fortsatte deretter sine høyere studier i fagene dansk, tysk og latin og ble cand. mag. i 1895. De første årene etter endte studier arbeidet han noen år ved forskjellige skoler i København, før han ble ansatt ved Marie Kruses skole i Frederiksberg, en skole kun for piker. Agerskov har garantert fungert meget godt som lærer for Københavns unge piker, med sitt vennlige vesen og sin omfattende viten om litteratur og språk! En viten han kunne øse av da han, i samarbeid med Erling Rørdam, forfattet et danskverk for skoleverket, som gikk helt fra første klasse og opp til den høyere utdanning. Hans lesebøker ble også omarbeidet til svensk av Tage Nørregård, og både i Danmark og Sverige ble de brukt i flere tiår i skolen; den svenske utgaven ble f. eks. gjenoptrykket så sent som i 1959. Agerskov utga også to litteraturverk om sitt spesialfelt; eldre og nyere dansk litteratur, beregnet for den høyere skolen.

Slik ble Michael Agerskov presentert i Dansk Forfatterforenings 25 års jubileumsbok, utgitt i 1919

Michael Agerskov fotografert sammen med det øvrige personalet ved Marie Kruses Skole ved et jubileum, sannsynligvis ca 1930. Agerskov var på dette tidspunktet tydelig merket av den sykdommen som endte hans liv i 1933. Foto scannet fra skolens jubileumbok

Ved Marie Kruses Skole i Frederiksbergs Allé 16 arbeidet Michael Agerskov i stort sett hele sin yrkesaktive karriere. Foto: DKB

Og her i Grundtvigsvej 3, 2 etg., bodde ekteparet Agerskov med datteren Inger Johanne, 1900-1968. Foto: Sverre Avnskog

Lysets medhjelpere på jorden!

I følge etterkommere i Agerskov-familien, var Johanne og Michael såkalte fritenkere, og tilhørte altså ingen spesiell menighet eller trosretning, selv om de selvfølgelig var oppdratt i den kristne tro. Johannes far, Rasmus Malling-Hansen var pastor ved det Kongelige Døvstummeinstitut i København, og var en meget sterkt troende mann, og kristendommen var nok en dominerende faktor i hennes oppvekst. Også i Michaels slektsbakgrunn var det mange prester, i tillegg til hans morfar som var prest i Broager. Michael utga også en bok med kristent innhold; ”Julens Bog” i 1899, som var en gjendikting av en ualminnelig vakkert illustrert tysk bok om Jesu fødsel av W. og H. Steinhausen. I sitt sinn hadde sikkert begge ektefellene Agerskov en astral slektsarv, som ga dem en instinktiv forståelse og naturlig interesse for religiøse spørsmål. Dette sammen med deres åndelige personligheters store innsikt i de oversanselige sannheter, har garantert gjort dem meget velegnede når den åndelige verden trengte medhjelpere på jorden, som kunne bistå dem i å bringe noen av de skjulte sannhetene om menneskenes opprinnelse og vårt forhold til Gud til den menneskelige verden. Både herr og fru Agerskov tilhørte som diskarnerte en gruppe av de yngste som tidlig hadde påtatt seg å delta i arbeidet med å rense Kristi lære for tildiktninger, og de hadde også i tidligere inkarnasjoner bevist at de hadde en spesielt sterk evne til å følge sin samvittighets tankeinnskytelser.

Begge ektefellene var utstyrt med mediumistiske evner, men Agerskovs oppgave ble først og fremst å stå ved sin hustrus side som et trygt ”ankerfeste”, og han hadde før sin inkarnasjon lovet at om det lyktes for Johanne å erindre sitt løfte om å virke som medium for Kristus og hans medhjelpere, så skulle han stå som utgiver av alle de verk som fremkom gjennom hennes mediumitet. Og ekteparet utførte den oppgaven de hadde påtatt seg med en enestående tålmodighet og utholdenhet, og takket være deres trofaste tillit til sin samvittighet, og dype overbevisning om sin oppgaves store betydning, ble Ardor gjennom deres kjærlige bønn, løst fra mørket og sammen med ham alle de jordbundne åndene som befolket helvetessfæren og jordeplanet, og Gud kunne slette ”det ødelagte riket”. Både Michael og Johanne Agerskov viet sitt liv til å utføre sin misjon, og ved siden av all den tid de brukte som lysets medhjelpere på jorden, arbeidet Michael full tid som lektor og som sensor ved lærerutdanningen i Danmark. Det falt seg derfor mest naturlig at det ble Johanne som besvarte de fleste henvendelser de fikk fra lesere av Vandre mot Lyset!, selv om også Michael bidro når hans hustru ikke hadde anledning på grunn av sykdom e. l.

Dessverre ble ikke Vandre mot Lyset! og de tilhørende verkene møtt med særlig stor forståelsen verken hos kirken eller det litterære miljøet i Danmark. Agerskov opplevde til og med at han selv ble beskyldt av enkelte for å være opphavsmannen til diktene som ble utgitt i ”Hilsen til Danmark” i 1915, mens de i realiteten var forfattet av en del av de store ”avdøde” danske dikterne fra ”gullaldertiden” etter ønske fra Gud, og mottatt gjennom Johannes mediumitet som et bevis for livets eksistens etter døden. Muligens var den lunkne mottagelsen av Vandre mot Lyset! med tilhørende verker en medvirkende årsak til at Michel Agerskov eget forfatterskap gikk så raskt i glemmeboken, og de få anmelderne som skrev om Michael Agerskovs utgivelser omtalte dem i temmelig nedlatende vendinger, samtidig som det ofte skinte tydelig gjennom at de ikke hadde tatt seg bryet med å sette seg ordentlig inn i det de omtalte.

Men Johanne og Michael Agerskov fortsatte ufortrødent å tale Vandre mot Lysets hver gang anledningen bød seg, og omkring dem dannet det seg etter hvert en ganske stor krets av tilhengere og deres hjem sto alltid åpent for dem som ville komme og stille spørsmål om

verket, og også noen av niesene og nevøene bodde i kortere eller lengre tid i deres hjem mens de studerte i København. Av de to var Johanne av natur noe sky og reservert, mens Michael var vennligheten selv og meget sosialt anlagt! Johanne Agerskov mente selv at sollyset virket forstyrrende inn på hennes mediumistiske evner, og holdt seg helst innendørs og i datterens, Inger Johannes etterlatte fotoalbum finnes det kun fem fotografier av moren, mens det er bortimot 30 av hennes far. Johanne forsaket stort sett alt av sosiale sammenkomster og forlystelser, så hun ledsaget kun sjelden sin mann på reiser og utflukter. Men til gjengjeld var Inger meget glad i og knyttet til sin far, og i hennes fotoalbum finnes mange bilder av de to tatt på reiser, både i Danmark, Sverige og Tyskland/Østerrike. Inger Agerskov var utdannet tysklærerinne, så det var ganske naturlig at hun tok med seg faren på ferie dit.

Da arkitekten Knud Brønnum fattet interesse for deres utgivelser og startet opp en foredragsturne i 1925 og utga flere bøker om VmL, og det også ble dannet "Selskabet til V.M.Ls Udbredelse" i 1926, fikk VmL en fast tilhengerskare på nærmere 150 personer. Brønnum avholdt også jevnlig gudstjenester på grunnlag av verket, og Erik Prior, en stor tilhenger av VmL, omtalte senere perioden fra midten av 1920-årene og utover på -30-tallet som VmLs gullalder! Men dessverre slo aldri verket an blant kirkens menn, og heller ikke blant det store flertallet av den jevne danske, og Michael Agerskov fikk dessverre ikke oppleve særlig mange av disse relativt gode årene for VmL. Han ble syk i et alvorlig tilfelle av spanskesyken i 1928, og som en ettervirkning ble han rammet av stadig tiltagende muskellammelser, som til slutt også lammet hjertemuskelene. Han måtte avgå som lektor ved Marie Kruses Skole i 1931 på grunn av sykdommen, og de siste årene av sitt liv var han pleiepasient i hjemmet, og kunne til slutt ikke krysse stuegulvet ved egen hjelp. Han døde i 1933, og hans lidelser var da såpass store at han kun var glad for å kunne vandre hjem til sin skaper, vel vitende om at han til Guds fulle tilfredshet hadde utført sin lovede misjon på jorden. Hans virke er foreløpig ikke kjent av flere enn noen få, men i himmelriket vet man at Johanne og Michael Agerskovs aldri sviktende innsats for det godes sak førte til lysets endelige seier over mørket i den åndelige verden! Og for det skylder vi dem stor takk!

Michaels hustru, Johanne Agerskov, levde videre helt til 1946, mens datteren, Inger, døde ugift og uten etterkommere i 1968.

Det hittil siste kjente bilde av Michael Agerskov, tatt i 1931 i Haveselskabets hage. Ved Agerskovs side sitter hans datter, Inger Johanne, som også ble en ivrig tilhenger av Vandre mot Lyset! Bak de to står Agerskovs søster Anna sammen med sin psykisk utviklingshemmede sønn. Foto: Privat

Oslo, 11.06.10
Sverre Avnskog

Copyright: Sverre Avnskog.

